

SCURT ISTORIC AL ZONEI CHIERULUI

Satul CHIER, județul Arad se află în centrul bazinului Cigherului. Cigherul, este un râu care colectează apa de pe munții Zărandului, iar satele care se află la poalele acestor munți sunt: Agrijul Mare, Drauț, Arăneag, Tauț, Nadăș, Miniș, Camna și Șilindia.

Lucrarea de față este o privire asupra vieții țăranilor români care trăiau în această zonă. În comuna CHIER, țăranii trăiau și munceau pe moșiile baronilor unguri TIBOR, ȘOIMOS și MĂRCUT. Aceștia aveau moșiile în apropierea satului CRIER. Pe coastele înșorite ale dealului Mocrii, erau plantații de vii care erau vestite în zonă pentru strugurii lor de calitate. Acestea, cereau multă muncă manuală. Acolo lucrau sute de țărani, ba chiar și copiii erau folosiți la munca asiduă a viilor.

Existau în sat o clasă specială de oameni care se numea vințăleri. Aceștia administrau plantațiile de viță de vie. Erau din comună și fiecare avea oamenii lui, asigurând astfel locuri de muncă pentru mulți locuitori din zonă.

BIOGRAFIA COMUNEI CHIER

Written by Ghinga George

Sunday, 21 December 2008 22:21 - Last Updated Monday, 29 December 2008 20:56

Pe la începutul secolului XX, după primul război mondial, s-a făcut reforma agrară. Baronilor li s-a luat din pământuri și s-au împropietărit mulți cetățeni care au venit de pe front. Baronilor li s-a permis chiar să vândă pământuri și să se întindă pe terenuri mari de pământ. Și cu această ocazie, iar când țărani întreprinzători, au cumpărat terenuri mari de pământ.

Ambrosia Leni, avea 7 fete. Le-a luat fiecareia câte 4 hectare de pământ. La fel și alți locuitori ai comunei ca MORARU (Naca), BOSU AMERICANU, etc. au cumpărat suprafețe vaste de pământ. Astfel agricultura în jurul satului a început să înflorească. Pe marginea satului, în partea de nord, trecea râul Chiger. De la el până la dealul Mocrea, se întindea o pădure seculară.

BIOGRAFIA COMUNEI CHIER

Written by Ghinga George

Sunday, 21 December 2008 22:21 - Last Updated Monday, 29 December 2008 20:56

ă
numită Puste.
Aceasta a fost defrișat
ă
și s-a creeat astfel o suprafaț
ă
semnificant
ă
de teren arabil care s-a numit apoi tot Puste. Baronul M
ă
rcuț era proprietarul acestei buc
ă
ți considerabile de p
ă
m
ă
nt.

După reforma agrară, hotarul comunei a crescut considerabil. Era foarte multă pășune și țărni
au profilat pe creșterea animalelor. Acestea creșteau repede și aveau nevoie de multă hran

ă
. Proprietarii de animale în num
ă
r mare aveau nevoie de utilaje cu care să lucreze p
ă
m
ă
ntul. Prin anii '20, domina plugul de lemn. Prin anii '30 a ap
ă
rut și plugul de fier. În comună erau
5
ateliere de cov
ă
cie și un rotar. Aceștia lucrau de zor în fiecare zi pentru a satisface cerințele țăranilor.

Recesiunea economică din anii '29 și '30, au alungat mulți plugari de pe ogoarele lor, căutându-
și un venit la orașe. Salvarea a venit prin conversiunea inițiată de NICOLAIE IORGA. Prin
aceasta, toate datoriile s-au șters și țara a ieșit din impasul economic. Cei care au cump

ă
rat p
ă
m

BIOGRAFIA COMUNEI CHIER

Written by Ghinga George

Sunday, 21 December 2008 22:21 - Last Updated Monday, 29 December 2008 20:56

â
nt spre satisfacția lor, au r
ă
mas cu p
ă
m
â
ntul, iar cei ce s-au refugiat la oraș în c
ă
utarea unui venit mai bun, s-au reîntors acas
ă
și s-au apucat de cultivarea p
ă
m
â
ntului și creșterea animalelor. Foarte mulți țărani și-au cump
ă
rat utilaje agricole noi. Atelierele de meșteșugari erau din belșug. Printre atelierele din sat se
num
ă
rau cele a lui TONI, RAIDĂR, BOSA, FLOREA COVACIU și COSTI. Satul a început să
înfloreasc
ă
prin anii '30. P
ă
m
â
nturile erau lucrate, recoltele agricole erau din belșug dar nu aveau la cine le v
ă
nd
ă
.

Prin anii '36/37 aveam podul plin cu grâu și nu îl cumpăra nimeni. Animale erau din belșug.

Exista m
ăncare din abundență, dar
eram cât se poate de desbr
ă
cați. Hainele erau țesute toate din c
ă
nepă. Nu era nici un fel de confort. Problema era c
ă
oamenii nu aveau bani. La școal
ă
purtam uniform
ă

BIOGRAFIA COMUNEI CHIER

Written by Ghinga George

Sunday, 21 December 2008 22:21 - Last Updated Monday, 29 December 2008 20:56

de str

ă

jer, f

ă

cut

ă

din c

â

nep

ă

și vopsită cu coajă de nuc

ă

. Îmbr

ă

c

ă

mintea de str

ă

jer era de culoare verde, o culoare la mod

ă

pe atunci, din cauz

ă

c

ă

mișcarea legionară din aceea vreme avea o influenț

ă

deosebită, p

â

n

ă

și în școli. Poate viața la oraș era alffel. Nu ne duceam foarte des la oraș, așadar nu prea știu cum erau îmbr

ă

cați oamenii pe acolo. Am fost pentru prima dată la orașul Arad pe la v

â

rsta de 16-17 ani.

În anul 1933 eram pe clasa întâi. Era director la școală pe vremea aceea Cătană Emil care era din sat. Înv

ă

toare la clasa mea era Cornelia Ponta care era un cadru didactic foarte distins. Anii '30 au fost foarte instabili din punct de vedere politic.

În 1934 l-au asasinat pe DUCA. Mișcarea legionară a cunoscut o creștere foarte mare în țară. În '36 r

BIOGRAFIA COMUNEI CHIER

Written by Ghinga George

Sunday, 21 December 2008 22:21 - Last Updated Monday, 29 December 2008 20:56

ă
zboiul civil din Spania, asasinarea lui Zelea Codreanu, asasinarea lui ARAMAND CĂLINESCU.
Se încheie dictatura Carlista iar al doilea r

ă
zboi bătea la ușă. Începe rebeliunea legionară și vine ANTON ESCU la putere. Dacă în țară era
instabilitate politic

ă
țăranul totuși mergea înainte. Fierarii din comună au f

ă
cut sute de c

ă
ruțe și pluguri și pe toate acestea le aștepta un dezastru. Toate utilajele au fost rechiziționate
pentru r

ă
zboiul din anii 41 p

ă
n
ă
în 44. S-au f

ă
cut numeroase recheziții. Foarte mulți cai și c

ă
ruțe au fost strânse și trimise la r

ă
zboi împreun

ă
cu floarea tineretului.

Prin anii '30, foarte mulți țărani mijlocași au aderat la politica legionară. Aceștia erau extrem de
uniți, mulți oameni politici avertizau poporul de pericolul legionar, dar au plătit cu viața îndr

ă
zneala lor. În timpul r

ă
zboiului, vremurile au fost foarte grele. Au fost multe ploi, grâul era numai pe coama holdei,
iernile erau foarte geroase, iar p

ă
m
ă
ntul nu se putea lucra cum trebuie. Cu toate acestea țărani au crescut foarte mulți boi în loc de
cai iar când s-a terminat războiul, atelajele care au supraviețuit ravagiilor războiului, au fost
returnate la țărani. Acestea au fost modificate pentru a fi folosite cu boi în loc de cai.

BIOGRAFIA COMUNEI CHIER

Written by Ghinga George

Sunday, 21 December 2008 22:21 - Last Updated Monday, 29 December 2008 20:56

Prin anii '45, au început să vină tinerii de pe front iar prin anii '46 au început să vină și prinzionerii de război, iar viața la țară s-a înseninat. Tinerii veniți de pe front au fost agricultori minunați, numai că
ă
comunismul bătea la ușă.

Au urmat apoi triștii ani '50. În acești ani, ne-am luptat cu cotele de grâu și de carne de porc care trebuiau trimise la URSS drept despăgubiri de război. Tinerii plini de energie, care au văzut toate acestea, au devenit apatici și au luat drumul orașului unde au devenit meseriași iscusiți, iar mulți dintre ei au fost angajați ca portari la fabricile de la oraș. Printre cele mai vestite fabrici din Arad, erau Fabrica de Mobilă, Strungul, Fabrica de Confecții, UTA și Fabrica de Vagoane, fabrici care după Revoluția din '89, s-au dispărut cu desăvârșire sau s-au restructurat foarte mult încât nu le mai recunoști.

Anii '60 ne-a adus colectivizarea forțată și luarea tuturor atelajelor agricole ce le avea țăranul pe lângă gospodărie. Acesta a fost cel mai rău lucru pe care l-au comis comuniștii. La un moment dat, au dispărut toți caii din comună. Aceștia au fost vânduți la italieni, iar la țărani li s-a spus calm de către oficialii comuniști că
ă
nu au nevoie de cai pentru că
ă
agricultura va fi mecanizată.

Pe la începutul anilor '60, întreaga comună avea în jur de 100 perechi de cai 100 boi, 200 vaci 4 turme de porci, 2 turme de oi. Exista fân pentru toate aceste animale și unii cetățeni mai vindeau și la locuitorii din comuna învecinată, numită Târnova.

Când s-a instaurat Cooperativa Agricolă de Producție, sau CAP-ul cum îl știm noi, nu putea asigura baza furajeră pentru 300 de vaci și câteva sute de oi și au trebuit să cumpere furaje de la munte. Efectele mecanizării s-au simțit în curând. Fânețele au fost arate și zeci de hectare s-au putut însămânța. Multe hectare însă au fost arate când pământul a fost moale, apoi la scurt timp a venit o secetă cumplită prin zonă iar arăturile au rămas nelucrate și nesemănate. Terenurile acestea au rămas foarte denivelate încât era foarte greu de umblat pe ele. CAP-ul trebuia să are o anumită suprafață
ă

BIOGRAFIA COMUNEI CHIER

Written by Ghinga George

Sunday, 21 December 2008 22:21 - Last Updated Monday, 29 December 2008 20:56

de p

ă

mânt. Acesta, de multe ori nu era teren arabil, ci era teren menit pentru pășune. Asemenea arături trebuiau plătite iar terenurile aceste nu produceau nimic. Așadar, la un moment dat, am fost cuprinși de sărăcie și CAP

-ul

nu îmi mai putea achita datoriile. Probabil o conversiune (ștergerea datoriilor) ca a lui NICOLAIE IORGA din 1929-1939, ne-ar mai fi salvat, dar a venit revoluția din '89 și s-au lichidat CAP-urile.

Eu, împreună cu URSU TEODOR și cu PANTEA PETRU, GHINGA NICU și alții am fost maistori. Erau și alții mai bătrâni care au lucrat cu noi la construirea grajdurilor pentru animale. Acestea le-am făcut din văiug de pământ (văiuga din pământ, este de forma unei cărămizi, și se face din pământ amestecat cu paie, apoi sunt lăsate la soare pentru a se usca).

După 20 de ani au trebuit făcute din nou pentru că nu mai rezistau. Pereții erau găuriți de șobolani și se dărâmau. Le-am zidit din nou din c

ă

r

ă

mid

ă

. În timpul când lucram la aceste proiecte, vorbeam între noi dac

ă

vom ajunge să le vedem dărâmate ca pe ale lui ȘOIMOS. Eram de vreo 6-7 ani și mergeam cu tata cu căruța și duceam piatră din grajdurile lui Soimoș. Și în sfârșit a venit vremea de care vorbeam noi în timp ce construiam grajdurile din c

ă

r

ă

mid

ă

, ca ele să fie dărâmate și să nu mai fie piatră pe piatră din ele, dar eu eram în AMER! CA. Grajdurile au disparut fără urmă. S-a ajuns ca pe vremea când s-au dărâmat grajdurile lui Șoimoș, oamenii au venit și au dărâmat grajdurile de cărămidă și le-au folosit. Unul dintre aceștia a fost Urs Ioan (Nuțu lui Grăvilă) care a cumpărat clădirea în care era o moară de măcinat nutreț, pe care am construit-o noi, a dărâmat-o și cu cărămida și materialele de construcție obținute, a construit o bisrică la Minișel.

Spre sfârșitul anilor '40 și al anilor '50, au fost cele mai mari producții de grâu în comună. Existau 8 batoze de treierat grâu.

BIOGRAFIA COMUNEI CHIER

Written by Ghinga George

Sunday, 21 December 2008 22:21 - Last Updated Monday, 29 December 2008 20:56

MORARU IOAN avea 4 batoze tractate cu tractoare. Cetățenii preferau serviciile batozelor lui Moraru pentru că nu consumau paiele lor. SENA LUI VĂRU avea 2 batoze. GHIȚU lui COSMANA 2 batoze și RADA GHEORGHE, o batoză.

Totate aceste batoze, în număr așa de mare, nu făceau față la stogurile care erau în jurul comunei CHIER. Producția de grâu era de aproape 300 de vagoane de grâu. CAP-ul, pe de altă parte nu a făcut mai mult de 110 vagoane de grâu. Combinele făceau multă risipă. Comunismul și colectivizarea au fost o plagă teribilă pe capul plugarilor.

Țăranul a îndrăgit curtea cu animale și se punea mari presiuni pe cei ce nu voiau să renunțe la animale, în special la cai. De exemplu, CĂTANĂ IOAN, ANA GHEORGHE, TĂTAR MOISE și alții, au fost tot timpul hărțuiți de autorități pentru pășune. Nu li se permitea să lase animalele pe pășune.

În vremea noastră exista pășune din belșug. Nu mai exista probleme cu aceasta, însă animalele erau din ce în ce mai puține. Genreația care a îndrăgit creșterea animalelor, era pe cale de dispariție. Cei născuți după anii '50 nu prea știau ce era agricultura.

Probabil multe sate vor dispărea sau vor pierde din tradițiile pe care le-au moștenit de la strămoșii lor, însă sper ca satul Chier să rămână. După revoluție, au emigrat la Chier foarte multe familii din zona Bistriței care au cumpărat multe proprietăți din sat.